

**İqtisadiyyatın
daha da inkişafı
üçün böyük
potensial var**

Prezident İlham Əliyevin bu sahədəki islahatları öz bəhrəsini verir

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən olan sənayedə müəssisələr və fərdi sahibkarlar tərəfindən 31,5 milyard manatlıq məhsul istehsal edilib və xidmətlər göstərilib. Bunların həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə artıb. Sənaye məhsulunun 65 faizi mədənçixarma, 29,2 faizi emal sənayesinə aiddir. Qalan hissə isə elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarının payına düşüb. Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 81,6 faizdir. Ümumi istehsalın isə 89,7 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, qalanı sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılıb. İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilib.

Mədənçixarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 20,5 milyard manat olmaqla keçən ilin birinci yarısına nisbətən 0,2 faiz artıb. Cari ilin ilk 6 ayında 14,4 milyon ton əmtəlik xam neft və 19,1 milyard kubmetr əmtəlik təbii qaz hasil olunub.

Emal sənayesində bu ilin yanvar-iyun aylarında 9 milyard 181,6 milyon manatlıq məhsul istehsal olunub və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilib. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

tütün məmulatlarının istehsalında 18 faiz, içki istehsalında 14,9 faiz, qida məhsullarının istehsalında 4,6 faiz artım müşahidə edilib.

Toxuculuq sənayesi, geyim və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 207,5 milyon manat dəyərində məhsul buraxılıb. Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində hazırlanmış məhsul 1 milyard 22,6 milyon manat təşkil edib. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə sahə üzrə bütün məhsul növlərinin istehsalı artıb.

Tikinti materiallarının istehsalında da artım olub. Belə ki, sözügedən dövrdə sementdən, betondan kərpiclər və oxşar məmulatların, asfaltın, betonun, tikinti gipsinin, betondan yığma tikinti konstruksiyalarının, sementin istehsalı çoxalıb. Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində də artım qeydə alınıb. Eyni sözlər kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrində də aiddir.

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində bu dövrdə 366,8 milyon ma-

natlıq məhsul buraxılıb. Bu sahədə avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalında 48 faiz artım olub. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 288 ədəd çox minik avtomobili istehsal edilib.

İqtisadiyyatın tikinti sektoruna gəldikdə isə, statistik məlumatlar göstərir ki, bu ilin birinci yarısında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla 7 milyard 984,8 milyon manat, yaxud keçən ilin eyni vaxtına nisbətən 9,4 faiz çox investisiya yönəldilib. Daxili mənbələrdən yönəldilən investisiyanın dəyəri ümumi sərmayənin 80,8 faizini təşkil edib. Ümumi investisiyanın 42 faizi sənayenin, 25,8 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatının, 21,8 faizi tikintinin payına düşüb.

Bu il istifadəyə verilən sosial-iqtisadi təyinatlı obyektlərin adlarını çəkmək də yerinə düşər. Bunlar Bakı şəhərində Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi hospital kompleksi "Crescent Mall" ticarət mərkəzi, Gəncə şəhərində Gəncə İdman Sarayı, Abşeron rayonunda Palçıq Vulkanları Turizm Kompleksi, Lənkəran rayonunda regional "ASAN xidmət" mərkəzi, Qəbələ rayonunda Hacıalılı elektrik yarımstansiyası və digərləridir.

İqtisadiyyatın daha da inkişafı üçün böyük potensial var

Prezident İlham Əliyevin bu sahədəki islahatları öz bəhrəsini verir

Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatlar öz müsbət nəticəsini göstərir. İqtisadiyyatın bütün sahələri tarazlı şəkildə inkişaf edir. Sənayeləşmə prosesi şəhərlərlə yanaşı, bölgələri də əhatə etməklə uğurla gedir. Tikinti sektoru getdikcə canlanır. Hazırda kənd təsərrüfatında işlərin qızgın çağıdır və sahənin əməkçiləri əkib-becərdikləri məhsulu itkisiz toplamağa çalışırlar. Ölkəmizin nəqliyyat logistika sahəsində də nüfuzu getdikcə artmaqdadır.

Bu ilin birinci yarısının iqtisadi göstəricilərinə nəzər salaq. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 59,5 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,3 faiz çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal edilib. Bu dövrdə iqtisadiyyatın həm neft-qaz, həm də qeyri-neft-qaz sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər artıb. Əlavə dəyərin 38,5 faizi sənayenin payına düşüb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən olan sənayedə müəssisələr və fərdi sahibkarlar tərəfindən 31,5 milyard manatlıq məhsul istehsal edilib və xidmətlər göstərilib. Bunların həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə artıb. Sənaye məhsulunun 65 faizi mədənçıxarma, 29,2 faizi emal sənayesinə aiddir. Qalan hissə isə elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarının payına düşüb. Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 81,6 faizdir. Ümumi istehsalın isə 89,7 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, qalanı sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılıb. İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilib.

Mədənçıxarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 20,5 milyard manat olmaqla keçən ilin birinci yarısına nisbətən 0,2 faiz artıb. Cari ilin ilk 6 ayında 14,4 milyon ton əmtəlik xam neft və 19,1 milyard kubmetr əmtəlik təbii qaz hasil olunub.

Emal sənayesində bu ilin yanvar-iyun aylarında 9 milyard 181,6 milyon manatlıq məhsul istehsal olunub və sənaye xarakterli xidmətlər göstə-

rilib. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bütün məmulatlarının istehsalında 18 faiz, içki istehsalında 14,9 faiz, qida məhsullarının istehsalında 4,6 faiz artım müşahidə edilib.

Toxuculuq sənayesi, geyim və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 207,5 milyon manat dəyərində məhsul buraxılıb. Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində hazırlanmış məhsul 1 milyard 22,6 milyon manat təşkil edib. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə sahə üzrə bütün məhsul növlərinin istehsalı artıb.

Tikinti materiallarının istehsalında da artım olub. Belə ki, sözügedən dövrdə sementdən, betondan kərpiclər və oxşar məmulatların, asfaltın, betonun, tikinti gipsinin, betonun yığıma tikinti konstruksiyalarının, sementin istehsalı çoxalıb. Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində də artım qeydə alınıb. Eyni sözlər kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrinə də aiddir.

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində bu dövrdə 366,8 milyon manatlıq məhsul buraxılıb. Bu sahədə avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalında 48 faiz artım olub. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 288 ədəd çox minik avtomobili istehsal edilib.

İqtisadiyyatın tikinti sektoruna gəldikdə isə, statistik məlumatlar göstərir ki, bu ilin birinci yarısında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbə-

lərindən əsas kapitalla 7 milyard 984,8 milyon manat, yaxud keçən ilin eyni vaxtına nisbətən 9,4 faiz çox investisiya yönəldilib. Daxili mənbələrdən yönəldilən investisiyanın dəyəri ümumi sərmayənin 80,8 faizini təşkil edib. Ümumi investisiyanın 42 faizi sənayenin, 25,8 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatının, 21,8 faizi tikintinin payına düşüb.

Bu il istifadəyə verilən sosial-iqtisadi təyinatlı obyektlərin adlarını çəkmək də yerinə düşər. Bunlar Bakı şəhərində Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi hospital kompleksi "Crescent Mall" ticarət mərkəzi, Gəncə şəhərində Gəncə İdman Sarayı, Abşeron rayonunda Palçıq Vulkanları Turizm Kompleksi. Lənkəran rayonunda regional "ASAN xidmət" mərkəzi, Qəbələ rayonunda Hacıalılı elektrik yarımstansiyası və digərləridir.

Sevindirici haldır ki, yeni istifadəyə verilən obyektlərdən bir çoxu işğaldan azad olunmuş bölgələrimizdədir. Belə ki, cari ilin əvvəlindən Cəbrayıl rayonunda "Xudafərin" və "Qız Qalası" hidroqovşaqları, Füzuli rayonunda Kurmanqazı adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzi, Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda tunel, Laçın rayonunda "Zabux" və "Qaraqışlaq" kiçik su-elektrik stansiyaları, Zəngilan rayonunda "Ağal" hoteli və s. istifadəyə verilib.

Ölkə iqtisadiyyatının digər bir mühüm sahəsində - kənd təsərrüfatında aparılan islahatlar da öz bəhrə-

sini verməkdədir. Belə ki, yanvar-iyun ayları ərzində bu sahədə ümumi məhsulun faktiki qiymətlərlə dəyəri 6 milyard 19,7 milyon manat təşkil edib. Ölkədə yaz-tarla işləri başa çatıb. İyul ayının 1-nə kimi 375 min hektar sahədə yazlıq bitkilər, o cümlədən 64,9 min hektarda dənli və dənli paxlalı bitkilər (bundan 29,2 min hektarı dən üçün qarğıdalı) əkilib. Hazırda taxıl zəmilərimizdə biçin kampaniyası sona yaxınlaşmaqdadır. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, iyul ayının 1-nə kimi isə tarlalardan qarğıdalı da daxil olmaqla 1 milyon 957,5 min ton dənli və dənli paxlalı bitkilər yığılıb. Keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən tərəvəz istehsalı 3,4 faiz, meyvə və giləmeyvə 8,4 faiz, bostan məhsulları 14,4 faiz, şəkər çuğunduru 2 dəfə çox olub. Ölkədə ümumi sahəsi 1,6 min hektar olan 3027 vahid istixana fəaliyyət göstərib.

Heyvandarlıq sahəsində ət, süd və yumurta istehsalı artıb. Quşçuluq müəssisələrində hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 127 ədəd yumurta alınıb.

Nəqliyyat sahəsində həm yük, həm də sərnişin daşımaları artıb. Yüklərin 57,9 faizi avtomobil nəqliyyatı ilə daşınıb, 30,1 faizi isə boru kəmərlərinin payına düşüb. Dəmir yolu nəqliyyatı ilə sərnişin daşınmasında 19,2 faiz, yük daşınmasında 1,4 faiz artım müşahidə edilib. Bir sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqə-

məti üzrə 17,3 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 3,9 min ton, Cənub istiqaməti üzrə 0,7 min ton yükləmə işi yerinə yetirilib.

Dəniz nəqliyyatı ilə daşınan yüklərin 48,7 faizini neft yükləri təşkil edib. Bakı metrosu isə keçən ilin eyni dövründə olduğundan 4,1 faiz çox sərnişin daşıyıb. Hava nəqliyyatı ilə də yükdaşımalar atıb. Magistral neft kəmərləri ilə nəql olunan yükün isə 75,2 faizi Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəmərinin payına düşüb.

İnformasiya və rabitə sektorunda da artım var. Bu ilin birinci yarısında göstərilmiş xidmətlərin dəyəri real ifadədə 12,2 faiz çoxalıb. Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 36,2 faizi mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmış.

Prezident İlham Əliyev bu il iyulun 4-də Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində "ŞƏT plyus" formatında görüşdə çıxış edərək iqtisadi nailiyyətlərimizdən bir neçəsini göstərərək deyib: "Orta dəhlizin tərkib hissəsi olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun illik ötürücülük qabiliyyəti Azərbaycanın sərmayələri hesabına 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artıb. Biz tərəfdaşlarımızla Orta dəhlizin rəqəmsallaşması üzərində işləyirik. Bundan başqa, Azərbaycan Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının illik ötürücülük qabiliyyətini ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona qədər artırmaq niyyətindədir. Azərbaycan, həmçinin "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişafında mühüm rol oynayır. "Şimal-Cənub" dəhlizinin Azərbaycan seqmentinin dəmir yolu və avtomobil infrastrukturunu hazırdır və uğurla fəaliyyət göstərir. Hazırda biz dəmir yolu daşımalarının həcmində ildə 15 milyon tona qədər artırılması üzərində işləyirik, sonradan zərurət yaranarsa, bu rəqəm 30 milyon tona çatdırılacaq".

Deməli, daha böyük nailiyyətlər üçün potensial var.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*